

Rozdział 3

Wydatki budżetu państwa

3.1. Wydatki budżetu państwa

Zgodnie z art. 112 oraz art. 117 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych planowane na rok 2010 wydatki budżetu państwa obejmują wkład krajowy na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich. Natomiast wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich w części podlegającej refundacji ujmuje się w budżecie środków europejskich.

W tej części sprawozdania omówione zostaną tylko wydatki krajowe budżetu państwa. W ustawie budżetowej z dnia 22 stycznia 2010 r. zaplanowano wydatki budżetu państwa w wysokości 301.220.817 tys. zł. Zrealizowane wydatki budżetu państwa w 2010 r. wyniosły 294.893.878 tys. zł i były niższe od zaplanowanych o 6.326.939 tys. zł, tj. o 2,1%.

Wśród wydatków, które zrealizowano w najniższym stopniu w porównaniu do planu po zmianach należy wymienić przede wszystkim środki przeznaczone na:

- współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej – 2.990.722 tys. zł, z czego 1.893.575 tys. zł to kwota nierozdysponowanych rezerw celowych, a 1.097.147 tys. zł to środki przeznaczone przede wszystkim na infrastrukturę drogową, na urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej oraz na realizację Regionalnych Programów Operacyjnych 2007-2013 i Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- dotacje i subwencje – 1.057.221 tys. zł, z czego 400.032 tys. zł to środki przeznaczone na dotację dla Funduszu Emerytalno-Rentowego – z uwagi na niższe wydatki na opłacenie za rolników składek na ubezpieczenie zdrowotne, 300.983 tys. zł na dotacje celowe do budżetów wojewodów, a 163.003 tys. zł na Wojskową Agencję Mieszkaniową,
- wydatki majątkowe – 886.408 tys. zł, w ramach tej kwoty niezrealizowano w pełni przede wszystkim wydatków w części Transport przeznaczonych na autostrady płatne i drogi publiczne krajowe oraz w części Obrona Narodowa na centralne wsparcie i muzea,
- pokrycie kosztów obsługi długu publicznego krajowego i zagranicznego – 725.454 tys. zł.

Nierozdysponowana została kwota rezerw celowych w wysokości 1.971.197 tys. zł. Większość nierozdysponowanej kwoty (96,1%) stanowi niewykorzystana rezerwa (poz. 8) przeznaczona na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków

europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie ujętych w budżecie środków europejskich, finansowanie projektów pomocy technicznej, finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej, a także na pokrycie potrzeb wynikających z różnic kursowych przy realizacji programów finansowanych z UE. Niewykonanie w 2010 r. w pełnej wysokości środków ujętych w ww. rezerwie wynika z:

- powstałych oszczędności w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych,
- przesunięcia realizacji projektów, które wymagają postępowania przetargowego na kolejny rok budżetowy,
- faktu, że wpłynęło mniej wniosków o uruchomienie rezerwy celowej poz. 8 na finansowanie wydatków związanych z rozliczeniem projektów wdrażanych w ramach programu SAPARD oraz wydatków związanych z rozliczeniem programów Phare i Transition Facility (tzw. zwroty do Komisji Europejskiej). Ze względu na specyfikę ww. wydatków trudno przewidzieć ich kwotę na etapie planowania ustawy budżetowej.

Ponadto należy nadmienić, że dysponenci w pierwszej kolejności wykorzystywali środki ujęte w swoich budżetach, co powodowało brak zapotrzebowania na uruchamianie rezerwy. W trakcie roku budżetowego, stosownie do art. 194 ustawy o finansach publicznych, dokonywano licznych przeniesień wydatków między częściami, działami i programami w celu finansowania bieżących kosztów.

W pozostałej kwocie nierozdysponowanych rezerw znajdują się środki przeznaczone na:

- pokrycie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa – 37.110 tys. zł,
- infrastrukturę drogową i portową, przeciwdziałanie i usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz na program poakcesyjnego wsparcia obszarów wiejskich – 35.463 tys. zł,
- programy wsparcia finansowego inwestycji – 3.113 tys. zł,
- dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego – 1.845 tys. zł.

W porównaniu z 2009 r. zrealizowane wydatki budżetu państwa były niższe o 3.134.600 tys. zł, tj. o 1,1%. Jednak w warunkach porównywalnych, czyli po uwzględnieniu faktu, że od 2010 r. oddzielone zostały wydatki „krajowego” budżetu państwa od wydatków budżetu środków Unii Europejskiej sytuacja przedstawia się odmiennie. Zrealizowane wydatki budżetu państwa w 2010 roku są wyższe o 21.325.002 tys. zł, tj. o 7,8% od wykonanych wydatków krajowych roku 2009.

Udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa w 2010 r. w szacowanym PKB (tj. 1.350,2 mld zł) wyniósł 21,8%, natomiast w faktycznym PKB (1.415,4 mld zł) 20,8%. Przy konstrukcji budżetu państwa na 2010 r. zakładano, że udział ten wyniesie 22,3%. Na przestrzeni lat 2006-2010 udział zrealizowanych wydatków budżetu państwa ogółem w PKB wyniósł odpowiednio: 21%, 21,4%, 21,8% 22,2% oraz 20,8% co przedstawiono na poniższym wykresie.

